

Інструкція з охорони праці для водія службового транспортного засобу в Державній судовій адміністрації України

I. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці для водія службового транспортного засобу в Державній судовій адміністрації України (далі – Інструкція) розроблена відповідно до Кодексу законів про працю України, Закону України "Про охорону праці", Закону України "Про дорожній рух", постанови Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306 "Про Правила дорожнього руху", наказу ДСА України від 18.03.2019 № 269 "Про затвердження Порядку користування службовими автомобілями в Державній судовій адміністрації України" (зі змінами) та інших нормативно-правових актів.

1.2. Інструкція встановлює порядок забезпечення нешкідливих та безпечних умов праці водіїв службових транспортних засобів, запобігання виробничому травматизму під час виконання службових обов'язків, допуску до рейсу.

1.3. Вимоги інструкції застосовуються до водіїв та пасажирів, які використовують транспортні засоби виключно для виконання службових обов'язків.

1.4. Перелік службових транспортних засобів та їх закріплення за посадовими особами ДСА України визначений додатком № 4 до Порядку користування службовими автомобілями в Державній судовій адміністрації України, затвердженого наказом ДСА України від 18.03.2019 № 269 (зі змінами).

1.5. До управління службовими транспортними засобами допускаються особи, які мають посвідчення на право управління відповідним типом транспортного засобу встановленого зразка, виданого з урахуванням вимог Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.05.1993 № 340 (зі змінами), і пройшли:

- передрейсовий медичний огляд;
- вступний інструктаж;
- перевірку знань з безпеки праці;
- відповідне навчання і інструктаж із протипожежної безпеки.

1.6. Основні кваліфікаційні характеристики водіїв службових транспортних засобів визначаються наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 14.02.2006 № 136 "Про затвердження випуску № 69 "Автомобільний транспорт" довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників" (зі змінами).

Водій повинен дотримуватись Порядку користування службовими автомобілями в Державній судовій адміністрації України, затвердженого наказом ДСА України від 18.03.2019 № 269 (зі змінами).

З урахуванням того, що транспортні засоби використовуються виключно для виконання посадовими особами ДСА України своїх службових обов'язків, вимоги до робочого часу водіїв застосовуються аналогічні Правилам внутрішнього службового розпорядку Державної судової адміністрації України, затверджених протоколом зборів державних службовців ДСА України від 30.06.2016 № 2.

1.7. Основними небезпечними і шкідливими виробничими факторами при виконанні робіт є:

- наїзди проїжджаючих транспортних засобів;
- наїзди при самовільному русі транспортних засобів;
- порушення правил дорожнього руху учасниками дорожнього руху, що призводять до аварійних ситуацій;
- термічні фактори (пожежі, вибухи при подачі палива в карбюратор двигуна самопливом, перевірки наявності палива в баку з використанням відкритого полум'я);
- злочинні дії інших осіб;
- нервово-емоційне напруження при управлінні автомобілем;
- монотонність при управлінні автомобілем;
- шум, вібрація;
- незручне робоче положення тіла при технічному обслуговуванні автомобіля.

1.8. ДСА України забезпечує водія необхідним інвентарем (набором автомобіліста для технічної допомоги і набором для ремонту шин).

1.9. Водій зобов'язаний унеможливити допуск шкідливих речовин до салону автомобіля, зокрема відпрацьованих газів двигуна.

Для дотримання правил особистої гігієни водій повинен мати в автомобілі миючі засоби для рук від паливно-мастильних матеріалів та рушник для витирання рук.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Під час підготовки службового транспортного засобу до виїзду водій зобов'язаний перевірити:

- наявність посвідчення водія;
- технічний стан автомобіля, справність гальмової системи, рульового управління, приладів освітлення і сигналізації, склоочисників, установку дзеркал, чистоту і видимість номерних знаків, а також відсутність підтікання палива, масла, води;
- тиск повітря в шинах;
- наявність та технічну справність інвентарю; заправку автомобіля паливом, маслом, водою, гальмовою рідиною, антифризом і рівень електроліту в акумуляторній батареї;

- оформити подорожній лист.

У разі наявності технічних недоліків або зауважень до роботи транспортного засобу, виявлення несправностей пристроїв та інвентарю водій зобов'язаний повідомити відповідального працівника з охорони праці в ДСА України та відповідний структурний підрозділ ДСА України.

Користуватися несправним транспортним засобом і застосовувати в роботі несправні інструменти забороняється.

У разі наявності ознак захворювання або ситуації, яка створює загрозу життю і здоров'ю людей, водій зобов'язаний повідомити відповідального працівника з охорони праці в ДСА України та відповідний структурний підрозділ ДСА України.

III. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Перед початком роботи водій проходить передрейсовий медичний огляд і оформлює подорожній лист.

3.2. Перед початком роботи водій зобов'язаний перевірити, щоб:

вітрове та бокове скло не мало тріщин та затемнень, що потенційно можуть завадити нормальній видимості;

бокове скло плавно пересувалося від руки або склопідйомними механізмами;

на сидінні та спинці сидіння не було провалів, рваних місць, виступаючих пружин та гострих кутів; сидіння і спинка повинні мати справне регулювання, що забезпечує зручну посадку водія;

замки всіх дверей були справними, що виключає можливість їх самовільного відкривання під час руху;

опалювальні пристрої салону в холодний час були справними;

підлога салону автомобіля була заслана килимком, який не має отворів та інших пошкоджень;

перевірити склад медичної аптечки, наявність знаку аварійної зупинки, вогнегаснику.

3.3. Запуск системи запалювання двигуна:

перед запуском двигуна необхідно переконатися, що автомобіль загальмований стоянковим гальмом, а важіль перемикачів передач поставлений у нейтральне положення;

забороняється здійснювати запуск двигуна шляхом буксирування автомобіля та перемикачів ланцюга живлення стартера;

забороняється підігрівати двигун відкритим вогнем.

3.4. Проведення заправки транспортного засобу:

заправлення автомобіля паливом проводити при непрацюючому двигуні;

заправлення автомобілів етилованим бензином потрібно проводити з бензоколонки зі шлангом, забезпеченим роздавальним пістолетом;

забороняється заправляти автомобілі етилованим бензином за допомогою відер, ліжок тощо, а також відпускати етилований бензин в тару (каністри);

заправник і водій повинні знаходитися при заправленні з навітряного боку автомобіля.

На заправному пункті забороняється:

- палити і користуватися відкритим вогнем;
- проводити ремонтні та регулювальні роботи;
- заправляти автомобіль паливом при працюючому двигуні;
- допускати перелив і розлив палива;
- знаходження пасажирів в салоні.

3.5. Швидкість руху транспортних засобів по території установи не повинна перевищувати 10 км/год., а на критих територіях 5 км/год.

3.6. Перед подачею автомобіля назад водій повинен переконатися, що його ніхто не об'їжджає і поблизу немає людей або якихось перешкод.

Перед початком руху заднім ходом в умовах недостатнього огляду ззаду (із-за вантажу в салоні, при виїзді із воріт тощо) водій повинен переконатись в безпеці маневру руху автомобіля.

3.7. Забороняється управляти автомобілем при відкритих дверях.

3.8. Вибирати швидкість руху з урахуванням дорожніх умов, видимості і оглядовості, інтенсивності і характеру руху на дорогах, особливостей стану автомобіля, або пасажирів.

3.9. При зупинці (стоянці) автомобіля водій, залишаючи транспортний засіб, повинен вжити заходів проти самовільного його руху; зупинити двигун, встановити важіль перемикачів передач в нейтральне положення, загальмувати автомобіль стоянковим гальмом.

На спусках та підйомах, де спосіб постановки не регламентується засобами регулювання руху, транспортні засоби необхідно ставити під кутом до краю проїзної частини так, щоб виключити можливість їх самовільного руху.

3.10. Виходячи з салону автомобіля, водій повинен переконатися у стані поверхні (наявність вибоїн, слизькості, сторонніх предметів тощо), а при виході на проїзну частину дороги - ще і у відсутності руху як у попутному, так і зустрічному напрямках.

3.11. У разі ремонту автомобіля на маршруті слідування водій зобов'язаний виконувати вимоги безпеки:

- з'їхати на узбіччя дороги;
- установити знаки безпеки;
- включити габаритні вогні при поганій видимості;
- зупинити автомобіль за допомогою стоянкової гальмової системи;
- одягти сигнальний жилет;
- підкласти під колеса упори.

При роботах на узбіччі під автомобілем забороняється знаходитися з боку проїзної частини.

3.12. При перегріванні двигуна пробку радіатора можна відкривати тільки тоді, коли температура води (рідини) нижче 100 °С. Пробку радіатора на гарячому двигуні необхідно відкривати у рукавицях або накривши її ганчіркою.

Пробку слід відкривати обережно, не допускаючи інтенсивного виходу пари в бік відкриваючого.

3.13. Для попередження випадків обмороження при усуненні несправностей зимою в дорозі слід працювати тільки в рукавицях. Забороняється торкатися металевих предметів, деталей та інструменту руками без рукавиць.

3.14. Для запобігання виникнення пожежі на автомобілі забороняється:
подавати при несправній паливній системі бензин у карбюратор із ємності самопливом за допомогою шланга або іншим способом;

проводити ремонт паливної системи при працюючому двигуні, включеному запалюванні;

залишати в салоні автомобіля або на двигуні забруднені маслом або паливом використані обтиральні матеріали;

підігрівати двигун та інші агрегати відкритим вогнем, а також користуватися ним у безпосередній близькості від приладів системи живлення двигуна;

палити і користуватися відкритим вогнем при визначенні наявності палива у баку, а також при заправленні автомобілів із додаткових ємностей.

3.15. При буксируванні транспортного засобу потрібно забезпечити постійне спостереження за транспортним засобом, що буксирується (в кабіні автомобіля, що буксирується, повинен знаходитися водій). Довжина зв'язуючої ланки жорсткого зчеплення не повинна перевищувати 4 м, а гнучкої – 6 м; при цьому зв'язуюча ланка гнучкого зчеплення через кожний метр повинна бути позначена сигнальними щитками або прапорцями розміром не менше 200 x 200 мм.

Включити при буксируванні в світлий час доби незалежно від умов видимості на транспортному засобі, що буксирує, ближнє світло фар, а на тому, що буксирується, - габаритні вогні; при поганій видимості на транспортному засобі, що буксирується включити задні габаритні вогні, а при буксируванні на гнучкому зчепленні - і передні габаритні вогні.

Буксирування забороняється:

- двоколісних мотоциклів без коляски, велосипедів;
- двох і більше механічних транспортних засобів одночасно;
- транспортного засобу без робочого гальма або з несправним гальмом, якщо маса транспортного засобу, що буксирується, перевищує половину загальної фактичної маси, що буксирує;
- на гнучкому зчепленні зі швидкістю більше 30 км/год. або транспортного засобу з несправними гальмами або рульовим управлінням;
- на гнучкому зчепленні транспортного засобу з несправним рульовим управлінням.

Водієві забороняється:

- передавати управління автомобілем особі, не вказаній в подорожньому листі;
- перевозити вантаж, якщо він закриває огляд шляху;
- перевозити вантаж у несправній тарі;

- допускати скупчення на двигуні або його картері бруду, пального, масла;
- користуватися відкритим вогнем під час перевірки рівня електроліту в акумуляторній батареї та усуненні несправностей механізмів;
- зберігати і перевозити в салоні бензин та інші легкозаймисті рідини;
- відпочивати або спати в салоні автомобіля при працюючому двигуні;
- допускати до ремонту автомобіля на маршруті слідування сторонніх осіб (супроводжуючих, пасажирів тощо);
- встановлювати домкрат на випадкові предмети;
- виконувати будь-які роботи, знаходячись під автомобілем, вивішеному тільки на домкраті;
- використовувати як підставку під вивішений автомобіль випадкові предмети: камені, цеглини тощо.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Після повернення з маршруту слідування водій повинен очистити службовий транспортний засіб від бруду і поставити на місце, відведене для стоянки.

4.2. Покидаючи службовий транспортний засіб після зупинки, водій повинен вжити всі можливих заходів проти самовільного руху - вимкнути запалювання або перекрити подачу палива, встановити важіль перемикачів передач у нейтральне положення, загальмувати стоянковим гальмом.

4.3. Перед постановкою службового транспортного засобу на місце стоянки водій повинен переконатися у відсутності витоків палива або усунути його.

4.4. При зупинці і стоянці на неосвітлених ділянках дороги в темний час доби або в інших умовах недостатньої видимості на службовому транспортному засобі повинні бути включені габаритні або стоянкові вогні.

4.5. У разі паркування службового транспортного засобу в приміщенні для стоянки двигун повинен бути зупинений.

У приміщеннях, призначених для стоянки, а також на стоянках під навісом або на майданчиках забороняється:

- палити, користуватися відкритим вогнем;
- залишати відкритими горловини паливних баків автомобілів;
- підзаряджувати акумуляторні батареї (в приміщеннях);
- зберігати будь-які матеріали і предмети;
- мити або протирати бензином деталі або агрегати, а також руки і одяг;
- зберігати паливо (бензин, дизельне паливо), за винятком палива в баках автомобілів;
- заправляти автомобілі рідким (газоподібним) паливом, а також зливати паливо з баків і випускати газ;
- встановлювати предмети і обладнання, які можуть перешкоджати швидкій евакуації автомобілів у разі пожежі або іншого стихійного лиха;
- пуск двигуна з будь-якою метою, крім виїзду автомобіля з приміщення.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При дорожньо-транспортному випадку водії, причетні до нього, зобов'язані:

- без гаяння часу зупинитися і не пересувати з місця транспортний засіб, а також інші предмети, що стосуються випадку;

- у разі необхідності викликати медичну допомогу, а якщо це неможливо, відправити потерпілих на попутному транспорті в найближчу лікувальну установу;

- повідомити про те, що трапилось, патрульну поліцію, записати прізвища очевидців і чекати прибуття працівників автомобільної інспекції;

- повідомити про дорожньо-транспортну пригоду страхову службу, уповноважену особу з питань охорони праці, працівника відповідного структурного підрозділу ДСА України, що відповідає за збереження матеріальних цінностей.

5.2. При виникненні пожежі під час руху необхідно зупинити транспортний засіб, вжити заходів до гасіння пожежі засобами пожежогасіння.

5.3. У разі виникнення пожежі повідомити відповідний підрозділ Державної служби надзвичайної ситуації та приступити до гасіння пожежі.

У разі загоряння одягу необхідно передусім згасити полум'я підручним матеріалом. При цьому не можна накривати потерпілого з головою, щоб уникнути опіку дихальних шляхів і отруєння токсичними продуктами горіння.

5.4. При вимушеній зупинці автомобіля на узбіччі або на краю проїзної частини дороги для проведення ремонту водій зобов'язаний включити аварійну світлову сигналізацію і встановити знак аварійної зупинки або миготливий червоний ліхтар на відстані не ближче 20 м до транспортного засобу в населених пунктах та 40 м - за їх межами.

5.5. Перед підйомом частини автомобіля домкратом необхідно встановити автомобіль на горизонтальному неслизькому майданчику за межами проїзної частини дороги, зупинити двигун, загальмувати транспортний засіб стоянковим гальмом, вивести людей із салону, закрити двері, встановити під колеса, що не підіймаються, упорні колодки.

При підйомі частини автомобіля на ґрунтовій поверхні необхідно вирівняти місце установки домкрата, покласти під домкрат міцну дерев'яну підставку площею не менше 0,1 м² або дошку.

Забороняється встановлювати домкрат на випадкові предмети.

5.6. При накачуванні або підкачуванні знятих з транспортного засобу шин у дорожніх умовах необхідно у вікна диска колеса встановити запобіжну вилку відповідної довжини і міцності або покласти колесо замковим кільцем униз.

5.7. При появі під час руху запаху бензину водій повинен негайно зупинити службовий транспортний засіб, виявити причину появи запаху та усунути її.

5.8. При вимушеній зупинці на залізничному переїзді водій транспортного засобу зобов'язаний висадити людей і негайно вжити всіх заходів для звільнення переїзду і зупинки поїзда.

Якщо транспортний засіб не вдається видалити з переїзду, водій повинен:

- послати двох людей вздовж шляхів в обидва боки на 1000 м від переїзду (якщо одного, то у бік гіршої видимості шляху), пояснивши порядок подачі сигналу зупинки машиністу поїзда, що наближається; сигналом зупинки служить круговий рух руки: вдень - з клаптем яскравої матерії або будь-яким добре видимим предметом, вночі - факелом або ліхтарем;

- залишатися біля службового транспортного засобу і подавати сигнали загальної тривоги серіями з одного довгого і трьох коротких звукових сигналів;

- бігти назустріч поїзду (локомотиву, дрезині) при його появі, подаючи сигнал зупинки.

Начальник управління
розпорядження державним майном

Андрій ДАНИЛЮК

Начальник відділу з питань матеріальних
ресурсів, будівництва та охорони праці
управління розпорядження державним
майном

Наталя ПОЖИДАЄВА

Головний спеціаліст відділу з питань
матеріальних ресурсів, будівництва та
охорони праці управління
розпорядження державним майном

Катерина РУДЬ

